

Sammenheng mellom depresjon og inkontinens

Urinkontinens rammer svært mange amerikanske kvinner i løpet av livet.

I en befolkningsundersøkelse fra Washington besvarte 3 500 kvinner (64 % i alderen 30–90 år et spørreskjema om bl.a. inkontinensplager (1). Prevalensen økte med alder, fra 28 % i 30-årsalderen til 55 % hos 80-åringene. 18 % rapporterte betydelige plager.

Risikoen for inkontinens økte også med kroppsmasseindeks (BMI), somatisk komorbiditet, alvorlig depresjon, hysterektomi og paritet. Sterkest assosiert blant disse var alvorlig depresjon (OR 2,5; 95 % KI 1,7–3,7) og BMI > 30 (OR 2,4; 95 % KI 2,0–2,9). Forløsning ved keisersnitt var en beskyttende faktor (OR 0,6; 95 % KI 0,4–0,8).

– Studien kombinerer et spørreskjema med registerdata på diagnoser, resepter og bruk av helsetjenester. Forfatterne sammenlikner funnene med en stor norsk studie der prevalensen av inkontinens var 25 %. I den norske studien var inkontinens bare en liten del av en større undersøkelse, mens den amerikanske studien henvendte seg til kvin-

nene med fokus på inkontinens og kan derfor ha rekruttert inkontinente kvinner i noe større grad. Prevalensen i befolkningen er dermed antakelig lavere enn i studiepopulasjonen. Det er likevel grunn til å feste lit til at forekomsten i den amerikanske befolkningen er høyere enn i den norske, ikke minst fordi fødte er en sterk risikofaktor, sier postdoktorstipendiat Guri Rørtveit ved Institutt for samfunnsmedisinske fag, Universitetet i Bergen.

– Risikofaktorene som blir dokumentert i denne studien er kjent fra før, men her påvises det en spesielt sterk sammenheng med depresjon. Vi mangler studier med design som kan avdekke hva som er årsak og virkning, men nyere basalforskning åpner for muligheten av at det også dreier seg om visse felles mekanismer, sier Rørtveit.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Melville JL, Katon W, Delaney K et al. Urinary incontinence in US women: a population-based study. *Arch Intern Med* 2005; 165: 537–42.

For mye astmabehandling?

Kontinuerlig behandling av lett kronisk astma er ikke bedre enn behandling kun ved akutt forverring, ifølge ny studie.

Kontinuerlig daglig behandling enten med inhalasjonssteroider eller med peroral leukotrienantagonist er anbefalt ved lett kronisk astma bronchiale. Det er nå publisert en randomisert multisenterstudie som sammenlikner denne behandlingen med kun kortvarig behandling ved akutt forverring (1).

225 pasienter med lett kronisk astma ble randomisert til én av tre grupper: budesonid inhalasjon to ganger daglig, leukotrienantagonisten zafirlukast 20 mg peroralt to ganger daglig eller kun placebo. Alle pasienter ble instruert til å bruke enten budesonid inhalasjon i ti dager eller prednison peroralt i fem dager ved akutt forverring. Etter ett års behandling var det ingen forskjell mellom gruppene i PEF-verdi eller antall forverringer. Pasienter i budesonidgruppen hadde noe større forbedring i ett sekunds forsert ekspiratorisk volum (FEV₁) og hadde flere symptomfrie dager enn pasienter i de to andre gruppene.

– Både internasjonale og nordiske ret-

ningslinjer anbefaler regelmessig bruk av inhalasjonssteroider ved lett kronisk astma. Hensikten er å oppnå og vedlikeholde kontroll over tilstanden, sier professor Ernst Omenaas ved Institutt for indremedisin, Haukeland Universitetssjukehus.

– Enkelte undersøkelser tyder på at bruk av inhalasjonssteroider ikke bare kontrollerer tilstanden, men også forebygger progrediering av sykdommen. Denne nye studien utfordrer disse anbefalingene. Overraskende fant forskerne at pasienter uten forebyggende behandling ikke hadde dårligere lungefunksjon eller flere forverringer enn dem som var ubehandlet. Dette åpner opp for muligheten for mer pasient- og symptomstyrt behandling av lett kronisk astma. Det er imidlertid langt igjen før tilstrekkelig dokumentasjon foreligger til å anbefale dette i faglige retningslinjer, sier Omenaas.

Michael Bretthauer

michael.bretthauer@rikshospitalet.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Boushey HA, Sorkness CA, King TS et al. Daily versus as-needed corticosteroids for mild persistent asthma. *N Engl J Med* 2005; 352: 1519–28.

Medisinske nyheter fra internasjonale tidsskrifter: Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes
erlend.hem@medisin.uio.no

Tynne spedbarn med tykke årevegger

Fortykkelse av den innerste delen av aortaveggen (intima) regnes som et av de første tegnene på plakkdannning og aterosklerose. Epidemiologiske studier har påvist en assosiasjon mellom lav fødselsvekt og senere hjerte- og karsykdommer. En studie av aortaveggenes tykkelse hos nyfødte kan delvis forklare denne sammenhengen.

Forskere undersøkte forholdet mellom intima og media hos 25 nyfødte som alle veide under 10-percentilen, og hos 25 normalvektige (*Lancet* 2005; 365: 1484–6). Intima var relativt sett tykkere hos dem med lav fødselsvekt, med en signifikant forskjell på omkring 10 %. Ernæringsforhold og andre faktorer i fosterlivet kan påvirke karveggens tykkelse.

Genetisk markør for schizofreni

Schizofreni har en betydelig arvelig komponent, men molekylærgenetikken er ukjent. En tvillingstudie støtter hypotesen om at økt dopaminaktivitet i hjernen kan gjøre enkelte sårbare for å utvikle sykdommen (*Arch Gen Psychiatry* 2005; 62: 371–8).

Forskere undersøkte dopaminreseptornivået ved hjelp av positronemisjonstomografi (PET). 11 deltakere hadde en tvilling som var schizofren (seks monozygote og fem dizygote). Resultatene ble sammenliknet med målinger fra sju tvillinger med friske søsken.

Uaffiserte monozygote tvillinger med kotvilling som led av schizofreni, hadde signifikant høyere tetthet av dopaminreseptorer enn både de dizygote og kontrollpersonene. Samtidig viste resultater fra hele gruppen at høy grad av reseptorbinding var negativt assosiert med kognitive evner. Forfatterne mener at dette gir et teoretisk grunnlag for tidlig behandling med dopaminreseptorblokkade hos pasienter med schizofreni.

Kvikksølv i fisk

Eldre mennesker får ofte råd om å spise mer fisk pga. de gunstige effektene av omega-3-fettsyrer. Kvikksølv er nevrotoksisk, og amerikanske forskere har nå undersøkt om kvikksølv i fisk kan ha negative kognitive effekter hos eldre. Serumkonsentrasjonen av kvikksølv ble sammenliknet med resultatene av kognitive tester hos 474 personer i Baltimore (*JAMA* 2005; 293: 1875–82). Deltakerne var i alderen 50–70 år.

Forskere fant en sammenheng mellom testresultatene og serumkonsentrasjonen av kvikksølv i bare to av de 20 testene. De mener derfor at resultatene er beroligende.